

VI. MILIEU

Ondernemingen behoren, binnen het kader van de wet- en regelgeving en administratieve gebruiken in de landen waarin zij actief zijn, en met inachtneming van de relevante internationale overeenkomsten, beginselen, doelstellingen en normen, voldoende rekening te houden met de noodzaak het milieu, de volksgezondheid en de veiligheid te beschermen en, in het algemeen hun activiteiten uit te voeren op een manier die bijdraagt aan de bredere doelstelling van een duurzame ontwikkeling. In het bijzonder behoren zij:

1. Een voor de desbetreffende onderneming geschikt milieubeheersysteem in te voeren en in stand te houden, dat onder meer de volgende elementen omvat:
 - a. het verzamelen en evalueren van adequate, tijdige informatie over de milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten;
 - b. het vaststellen van meetbare doelstellingen en, waar van toepassing, van streefcijfers voor de verbetering van de milieuprestaties en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, alsmede het periodiek evalueren van deze doelstellingen; waar van toepassing zouden doelstellingen in overeenstemming moeten zijn met nationaal beleid en internationale milieuovereenkomsten; en
 - c. het regelmatig uitoefenen van toezicht en controle op de vorderingen ten aanzien van de milieu-, gezondheids- en veiligheidsdoelstellingen en streefcijfers.
2. Rekening houdend met aspecten als kosten, vertrouwelijkheid van bedrijfsgegevens en de bescherming van intellectuele eigendomsrechten:
 - a. publiek en de werknemers tijdig de nodige, adequate, meetbare en verifieerbare (waar van toepassing) informatie te verstrekken over de potentiële milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten, waartoe ook kan behoren rapportering over de geboekte vooruitgang van hun inspanningen ter verbetering van de milieuprestaties; en
 - b. tijdig en op adequate wijze in contact te treden, en overleg te plegen met de gemeenschappen die rechtstreeks de gevolgen ondervinden van het milieu-, gezondheids- en veiligheidsbeleid van de onderneming en de uitvoering daarvan.
3. Een beoordeling te maken, en deze in de besluitvoering mee te nemen, van de voorzienbare milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van de processen, goederen en diensten van de onderneming gedurende hun gehele levenscyclus met het streven deze effecten te voorkomen of, indien niet te voorkomen, hen te verminderen. Wanneer voorgenomen activiteiten belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu, gezondheid of veiligheid en een besluit van een bevoegde autoriteit vereisen, dient een deugdelijk en toepasselijk milieu-effectenrapport te worden gemaakt;
4. Indien er, gezien de wetenschappelijke en technische inzichten omtrent de risico's, gevaar voor ernstige schade aan het milieu bestaat, mede met het oog op de menselijke gezondheid en veiligheid, zich niet op het ontbreken van absolute wetenschappelijke zekerheid te beroepen om kosten effectieve maatregelen uit te stellen om deze schade te voorkomen of te beperken;
5. Rampenplannen gereed te hebben om ernstige schade voor het milieu en de gezondheid die kan voortvloeien uit hun activiteiten, met inbegrip van ongevallen en noodsituaties, te voorkomen, te beperken en te beheersen; alsmede mechanismen om de bevoegde autoriteiten onmiddellijk op de hoogte te stellen;
6. Voortdurend te trachten hun milieuprestaties te verbeteren, binnen de eigen bedrijfsvoering en, waar van toepassing, in de toeleveringsketen, activiteiten zoals de volgende aan te moedigen:

- a) de toepassing van de technologieën en procedures, in alle onderdelen van de onderneming, die de milieuprestatienormen in het best presterende deel van de onderneming weerspiegelen;
 - b) de ontwikkeling en levering van producten of diensten die geen overmatige gevolgen voor het milieu hebben, bij het beoogde gebruik geen gevaar opleveren, broeikasgassenuitstoot verminderen, efficiënt zijn in het gebruik van energie en andere natuurlijke grondstoffen, en hergebruikt, gerecycleerd of veilig verwijderd kunnen worden;
 - c) het bewuster maken van hun klanten van de milieueffecten van het gebruik van de producten en diensten van de onderneming, waaronder door accurate informatie te verschaffen over hun producten (bijvoorbeeld over broeikasgassenuitstoot, biodiversiteit, doelmatigheid van gebruik van hulpbronnen en andere milieukwesties);
 - d) zoeken naar en evalueren van manieren om de milieuprestaties van de onderneming op de lange termijn te verbeteren, bijvoorbeeld door ontwikkelingsstrategieën voor emissiereductie, doelmatig gebruik van hulpbronnen en hergebruik, vervanging of vermindering van het gebruik van giftige stoffen, of strategieën op het gebied van biodiversiteit.
7. Hun werknemers adequaat onderwijs en training te geven over milieu-, gezondheids- en veiligheidskwesties, waaronder de omgang met gevaarlijke stoffen en het voorkomen van milieuongevallen, alsmede over meer algemene aspecten van milieubeheer, zoals milieueffectenrapporteringsprocedures, publieksvoorlichting en milieutechnologieën.
 8. Bij te dragen aan de ontwikkeling van een ecologisch zinvol en economisch doeltreffend openbaar beleid, bijvoorbeeld door middel van samenwerkingsverbanden of initiatieven om het milieubewustzijn en de milieubescherming te bevorderen.

Toelichting op Milieu

- De tekst van het hoofdstuk Milieu weerspiegelt de principes en doelen die zijn neergelegd in de *Verklaring van Rio* inzake milieu en ontwikkeling en *Agenda 21* (in de Verklaring van Rio). Ook is rekening gehouden met de *(Aarhus) Conventie* inzake de toegang tot informatie, publieke participatie in de besluitvorming en de toegang tot justitie in milieuzaken en met de normen die zijn neergelegd in documenten als de ISO-norm voor milieubeheersystemen.
- Een adequaat milieubeheer is een belangrijk aspect van duurzame ontwikkeling en wordt steeds meer gezien als zowel een verantwoordelijkheid van als een kans voor het bedrijfsleven. Dit geldt ook voor multinationale ondernemingen. Het management van deze ondernemingen moet daarom in zijn ondernemingsstrategie voldoende aandacht aan milieukwesties schenken. Verbetering van de milieuprestaties vereist dat de onderneming zich verbindt tot een systematische aanpak en voortdurende verbetering van het systeem. Een milieubeheersysteem vormt het interne raamwerk dat nodig is om de milieueffecten van de onderneming te beheersen en milieuoverwegingen in de bedrijfsvoering te integreren. De invoering van zo een systeem kan ook helpen aandeelhouders, werknemers en de gemeenschap ervan te overtuigen dat de onderneming zich actief inzet om het milieu tegen de nadelige gevolgen van haar activiteiten te beschermen.
- Naast verbetering van de milieuprestaties kan het invoeren van een milieubeheersysteem ondernemingen ook economische voordelen opleveren in de vorm van lagere bedrijfs- en verzekeringskosten, minder energie- en grondstoffenverbruik, minder heffingen, een betere toegang tot kapitaal en vaardigheden, grotere tevredenheid van klanten, een betere relatie met de lokale gemeenschap en een betere public relations in het algemeen.

- In de context van deze *Richtlijnen* moet de uitdrukking “adequaat milieubeheer” zo breed mogelijk worden opgevat; deze omvat activiteiten die tot doel hebben zowel de directe als de indirecte milieueffecten van de activiteiten van de onderneming op de lange termijn te beheersen en is zowel op vermindering van de vervuiling als op beheersing van het grondstoffenverbruik gericht.
- De meeste ondernemingen werken met een intern controlesysteem voor het management van hun activiteiten. Het milieugedeelte van dit systeem kan bijvoorbeeld prestatieverbetering en een regelmatige voortgangscontrole als oogmerk bevatten.
- Informatie over de activiteiten van ondernemingen en over hun relaties met onderaannemers en toeleveranciers, en de daarmee samenhangende milieueffecten is een belangrijk instrument om het vertrouwen van het publiek te winnen. Een instrument dat des te effectiever is wanneer de informatie op een transparante manier wordt verstrekt en een actief overleg met belanghebbenden bevordert, zoals werknemers, klanten, leveranciers, aannemers, plaatselijke gemeenschappen en het grote publiek, zodat er een blijvend klimaat van lange-termijn vertrouwen en begrip ontstaat over milieukwesties die alle partijen aangaan. Verslaglegging en communicatie zijn vooral gepast in situaties waarin schaarse of risico lopende natuurlijke rijkdommen in regionale, nationale of internationale context gevaar lopen. Normen voor verslaglegging zoals die van het *Global Reporting Initiative* geven goede aanwijzingen hiervoor.
- Voor het verschaffen van accurate informatie over hun producten hebben ondernemingen meerdere mogelijkheden, zoals het vrijwillig labelen of deelname aan certificatieprogramma's. Bij de toepassing van dit soort instrumenten behoren ondernemingen goed rekening te houden met hun sociale en economische effecten op ontwikkelingslanden en met bestaande, internationaal erkende normen.
- De normale bedrijfsvoering kan een voorafgaande inschatting van de potentiële milieueffecten van de ondernemingsactiviteiten omvatten. Ondernemingen voeren vaak gerichte milieueffectonderzoeken uit, ook als deze niet wettelijk verplicht zijn. Dit kan resulteren in een brede, toekomstgerichte visie op de potentiële effecten van de activiteiten van de onderneming, waarbij op de relevante gevolgen wordt ingegaan, alternatieven worden onderzocht en wordt gekeken naar maatregelen om nadelige effecten te voorkomen of herstellen. In de *Richtlijnen* wordt ook erkend dat multinationale ondernemingen bepaalde verantwoordelijkheden in andere gedeelten van de levenscyclus van hun producten kunnen hebben.
- In verschillende documenten die al zijn aangenomen door landen die de *Richtlijnen* onderschrijven, waaronder principe 15 van de *Verklaring van Rio* inzake milieu en ontwikkeling, wordt gesproken van het “voorzorgsbeginsel”. Geen van deze documenten is uitdrukkelijk tot ondernemingen gericht, hoewel de bijdrage van ondernemingen steeds impliciet wordt verondersteld.
- Het uitgangspunt van de *Richtlijnen* is dat ondernemingen zo snel mogelijk en op proactieve wijze stappen moeten ondernemen om bijvoorbeeld ernstige of onherstelbare milieuschade die uit hun activiteiten voortvloeit, te voorkomen. Omdat echter de *Richtlijnen* tot ondernemingen zijn gericht, is geen van de bestaande documenten volledig geschikt als uitdrukking van deze aanbeveling. Daarom zijn de *Richtlijnen* wel gebaseerd op, maar vormen ze geen rechtstreekse afspiegeling van alle bestaande documenten.
- De *Richtlijnen* zijn niet bedoeld als herinterpretatie van bestaande documenten of als nieuwe verbintenissen of precedentes van de kant van de regeringen; ze verwoorden uitsluitend aanbevelingen voor de manier waarop het “voorzorgsbeginsel” op ondernemingsniveau zou kunnen worden verwezenlijkt. Gezien het vroege stadium van het proces wordt erkend dat enige flexibiliteit geboden is, rekening houdend met de specifieke context waarin een en ander plaatsvindt. Ook wordt erkend dat de regeringen het basisraamwerk op dit gebied vaststellen, en tot taak hebben om van tijd tot tijd met de belanghebbenden te overleggen over de beste manier om verder te gaan.

- In de *Richtlijnen* worden ondernemingen ook aangemoedigd zich in te zetten om de milieuprestaties in alle onderdelen van hun bedrijf te verbeteren, ook wanneer dit formeel niet verplicht is volgens de bestaande praktijk in de landen waarin zij werken. Hierbij dienen ondernemingen goed rekening te houden met hun sociale en economische effecten op ontwikkelingslanden.
- Zo hebben MNO's vaak toegang tot bestaande en innovatieve technologieën of operationele procedures die, indien toegepast, zouden helpen de totale milieuprestaties te verbeteren. MNO's worden vaak als leiders op hun specifieke gebied gezien, zodat hun potentiële voorbeeldfunctie voor andere ondernemingen niet mag worden onderschat. Er voor zorg dragen dat het milieu in de landen waar MNO's actief zijn ook profiteert van de beschikbare en innovatieve technieken en toepassingen is een belangrijk hulpmiddel om een bredere steun voor internationale investeringsactiviteiten op te bouwen.
- Ondernemingen hebben een belangrijke taak bij de scholing en voorlichting van hun personeel op milieugebied. Ze worden aangemoedigd deze taak op een zo breed mogelijke manier in te vullen, vooral op gebieden die rechtstreeks met de menselijke gezondheid en veiligheid verband houden.